

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że M. W. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega od dnia 6 czerwca 2014 roku ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż bezpośrednio przed zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych z tytułu podjęcia działalności gospodarczej wnioskodawczyni posiadała ochronę ubezpieczeniową, ponieważ podlegała ubezpieczeniu chorobowemu od 1 lutego 2012 roku do 5 czerwca 2014 roku z tytułu umowy o pracę, zaś podstawa zadeklarowanych przez nią z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej składek na ubezpieczenie społeczne wyniosła: za miesiąc czerwiec 2014 roku - 1 873,00 zł, za miesiące od lipca 2014 roku do października 2014 roku - po 7 000 zł, za miesiąc listopad 2014 roku - 9 300 zł. Na tej podstawie oraz uwzględniając, że uzyskanie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej nastąpiło w krótkim okresie przed roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego przypadającego w okresie ciąży (od 1 grudnia 2014 roku) Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał, że wnioskodawczyni faktycznie nie rozpoczęła prowadzenia działalności gospodarczej od dnia 6 czerwca 2014 roku, a uzyskanie wpisu do ewidencji działalności miało na celu jedynie zgłoszenie się do ubezpieczeń społecznych i skorzystanie ze znacznie wyższego zasiłku chorobowego. /decyzja k. 25 – 27 akt ZUS/

Wnioskodawczyni zakwestionowała zasadność powyższej decyzji i w dniu 16 lutego 2015 roku złożyła odwołanie do sądu, w którym wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości poprzez uznanie, iż jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 6 czerwca 2014 roku. Wniosła nadto o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Na uzasadnienie swego stanowiska wskazała, że od dnia 6 czerwca 2014 roku prowadziła działalność w sposób rzeczywisty, w ramach tej działalności w dniu 12 czerwca 2014 roku zawarła umowę o współpracy ze spółką (...)M. J., który to podmiot wcześniej był jej pracodawcą. Podniosła, że zakres współpracy ze wskazaną spółką na podstawie prowadzonej działalności gospodarczej obejmował czynności o szerszym i innym zakresie niż objęte umową o pracę. Podała, że w dniu 10 lipca 2014 roku zawarła umowę o prowadzenie księgowości z E. Z., a z tytułu prowadzenia własnej działalności wystawiała rachunki. /odwołanie – k. 2-13/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 25 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie k. 44-45 /

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. W., urodzona (...), legitymuje się wykształceniem wyższym – jest magistrem etnologii. /niesporne/

W okresie od 1 lutego 2012 roku do 5 czerwca 2014 roku wnioskodawczyni była pracownikiem Centrum (...)M. J., zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku asystentki badań klinicznych. Jej wynagrodzenie wynosiło 1500 złotych brutto miesięcznie. /umowa o pracę, świadectwo pracy - w aktach osobowych – segregator załączony do akt sprawy/

Centrum (...)M. J. to ośrodek prowadzący badania kliniczne leków na pacjentach. /niesporne/

W ramach opisanej umowy o pracę wnioskodawczyni wykonywała pracę rejestratorki, pomagała badaczom w sprawach administracyjnych prowadzonych przez nią badań. Pracowała od 8:00 do 16:00. Dbała o przepływ pacjentów poddawanych badaniom, które odbywały się w ośrodku w godzinach 8:00 – 12:00, a później – umawiała wizyty, zajmowała się korespondencją, poczęstunkiem, oprowadzaniem gości po ośrodku. /zeznania świadka J. J. - e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:51:44 – 01:09:06, przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami – e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:03:16 – 00:14:36/.

W okresie zatrudnienia wnioskodawczynie na podstawie umowy o pracę reprezentująca pracodawcę J. J. (2) wydawała jej polecenia. /zeznania świadka J. J. - e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 01:14:21 – 01:18:15/

Po zdobyciu doświadczenia w pracy wnioskodawczynie zaczęła rozważać zmianę formy zatrudnienia i nawiązania współpracy także z firmami w W. w charakterze freelancera, co wiązałoby się z istotnym wzrostem jej wynagrodzenia (do 12.000 złotych). Wobec zgłoszenia przez wnioskodawczynię tego zamiaru reprezentująca pracodawcę J. J. (2), nie chcąc utracić możliwości współpracy z M. W., zaproponowała jej nawiązanie współpracy i odstąpienie części badań własnych Centrum, które miała prowadzić wnioskodawczynie samodzielnie za wynagrodzeniem w wysokości 1000 zł za badanie. /zeznania świadka J. J. - e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:51:44 – 01:09:06/

Wnioskodawczynie nie godziła się na współpracę z Centrum (...) na dotychczasowych zasadach, bo chciała podjąć współpracę z innymi podmiotami prowadzącymi badania kliniczne, co wykluczał stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. /zeznania świadka J. J. - e – protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 roku – k 163/

W związku z wyrażoną chęcią współpracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, strony dotychczasowego stosunku pracy zdecydowały o jego rozwiązaniu z dniem 5 czerwca 2014 roku na mocy porozumienia stron. /niesporne/

W dniu 6 czerwca 2014 roku wnioskodawczynie zarejestrowała w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej działalność gospodarczą pod firmą (...). Przeważającym przedmiotem działalności gospodarczej wnioskodawczynie była działalność usługowa związana z administracyjną obsługą biura (kod (...): 82.11.Z). Jako miejsce prowadzenia działalności wskazała miejsce swego zamieszkania – Ł., ul. (...) lok. 86. /wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – k.15/

Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej M. W. dokonała od dnia 6 czerwca 2014 roku zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego. /niesporne/

Wnioskodawczynie obliczyła i rozliczyła za siebie składki na ubezpieczenia społeczne: za miesiąc czerwiec 2014 roku od podstawy wymiaru składek w wysokości 1 873 złotych, za miesiące od lipca 2014 roku do października 2014 roku – od podstawy po 7.000 złotych, za miesiąc listopad 2014 roku – od podstawy 9.300 złotych.

W dniu 12 czerwca 2014 roku doszło do zawarcia pomiędzy wnioskodawczynią a Centrum (...)M. J. umowy o współpracy, na podstawie której wnioskodawczynie zobowiązała się do koordynowania projektów klinicznych prowadzonych w Centrum, uczestniczenia w szkoleniach odbywających się w ramach spotkań badaczy oraz w szkoleniach odbywających się w Centrum oraz zleczanych na zewnątrz, a związanymi z powierzonymi obowiązkami. Zadeklarowała, że na wykonywanie tych usług będzie poświęcać średnio 180 godzin miesięcznie, przy czym czas ten miała regulować indywidualnie, za co była uprawniona do obciążenia usługobiorcy rachunkiem 7000 złotych miesięcznie, dostarczanym do 10-go dnia każdego miesiąca. Centrum (...)M. J. zobowiązała się do umożliwienia wykonywania powierzonych usług, dostarczenia telefonu komórkowego, komputera oraz samochodu, zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w miejscu wykonywania przedmiotu umowy, terminowego regulowania rachunku. /umowa o współpracy k 27-28/

W tym samym dniu wnioskodawczynie podpisała umowę o poufności, na mocy której zobowiązała się do nieujawniania informacji dotyczących badań klinicznych prowadzonych przez Centrum z udziałem ludzi (protokoły, specyfikacje, technologie, dane, próbki, substancje i materiały związane z działalnością Centrum). /umowa o poufności k 29-31/

W ramach zawartej umowy o współpracy M. W. świadczyła usługi w zakresie koordynowania powierzonych jej projektów klinicznych prowadzonych w ośrodku Centrum (...)M. J.. Współpracowała z lekarzami, ze sponsorami, audytorami. Zebrane dane przetwarzała i przekazywała do sponsora. Musiała być obecna w ośrodku prowadzonym przez spółkę w czasie audytu, który był prowadzony przez audytora co 6 tygodni. Musiała być także obecna w ośrodku

w czasie badań pacjentów (średnio 2 razy w tygodniu) i opracowywania dokumentów, które nie mogły znaleźć się poza ośrodkiem. Pozostałe czynności – opracowywanie protokołów, udział w szkoleniach i konferencjach (odbywających się w nocy – z podmiotami z państw będących w innych strefach czasowych - USA i Indie), zajmujące jej znaczną część czasu wynikającego z powierzonych zadań- wykonywała poza ośrodkiem – w domu. /zeznania świadka J. J. - protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 roku – k 162, przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami – e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:03:16 – 00:14:36, 00:20:23 – 00:38:23/

Nikt z koordynatorów zatrudnionych w Centrum nie zajmował się pacjentami wnioskodawczyni. /zeznania świadka J. J. - protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 roku – k 162/

Wnioskodawczyni musiała być dostępna całą dobę pod telefonem dla pacjentów zgłaszających niepożądane skutki działania testowanych substancji. Poza tym sponsor przed zamknięciem bazy danych o różnych porach wymagał natychmiastowej odpowiedzi. /zeznania świadka J. J. - protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 roku – k 163/

Czas jej pracy nie był ewidencjonowany. Zdarzało się, że praca z lekarzami trwała bez przerwy 10 godzin. Wnioskodawczyni sama planowała terminy wizyt pacjentów. Samodzielnie wykonywała swoje zadania jako koordynator badań i ponosiła samodzielną odpowiedzialność za badania wobec sponsora. /przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami – e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:20:23 – 00:38:23/

Wnioskodawczyni w ramach zawartej z Centrum (...)M. J. umowy o współpracę otrzymała telefon komórkowy (służący do połączeń alarmowych z pacjentami), komputer (z poufną bazą danych pacjentów i badań, służący także do telekonferencji z USA i A.) oraz samochód. /zeznania świadka J. J. - e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:51:44 – 01:09:06/przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami – e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:20:23 – 00:38:23, 00:38:24-00:41:35/

Oprócz tego wnioskodawczyni korzystała z własnego komputera - w zakresie w jakim nie wymagało to umieszczenia poufnych informacji i nie dotyczyło poufnych danych. /przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami – e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:20:23 – 00:38:23, 00:38:24-00:41:35/

Po przejściu wnioskodawczyni na własną działalność zaczęła ona samodzielnie podpisywać umowy o poufności ze sponsorami. Wcześniej – na podstawie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę – tego nie robiła. Przejęła wówczas odpowiedzialność za badania jej powierzone, spoczywającą wcześniej na ośrodku. Była to odpowiedzialność za stronę merytoryczną. Sporządzała także w toku działań niepożądanych protokoły, czego nie mogła robić będąc zatrudnioną na podstawie umowy o pracę. Jej obowiązki i odpowiedzialność wobec sponsora zmieniła się znacząco, ponieważ odpowiadała samodzielnie za badania. Od momentu podjęcia współpracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej miała dostęp do protokołów. Wcześniej – w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę dostęp do tych dokumentów mieli tylko badacze – lekarze i odpowiedzialna za badania J. J. (2). /zeznania świadka J. J. - jasnorzewskiej k 162/

Centrum (...)M. J. zatrudnia na podstawie umów o pracę osoby, które również mają powierzane badania, ale ich praca jest pracą stricte biurową, a polega na spisywaniu do komputera danych wymaganych w badaniach. Osoby te nie mają obowiązku ściągania badań do ośrodka i nie muszą brać udziału w telekonferencjach. /zeznania świadka J. J. - e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:51:44 – 01:09:06/

Osoby te są zatrudnione na stanowiskach koordynatorów i asystentów. Funkcje tych osób nie różnią się między sobą w zakresie działań dotyczących badań klinicznych. Nie mają one dostępu do danych poufnych. /zeznania świadka J. J. - protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 roku – k 161 - 162/

W okresie współpracy na podstawie umowy o współpracę nikt nie wydawał wnioskodawczyni żadnych poleceń. Nikt nie ingerował w sposób wykonania przez nią badania. /zeznania świadka J. J. - e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 01:14:21 – 01:18:15/

Wnioskodawczyni pośrednio była rozliczana przez sponsora. Po wykonaniu usługi sponsor przelewał środki na konto Centrum (...), z czego podmiot ten rozliczał się z M. W.. /zeznania świadka J. J. - protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 roku – k 162/

W dniu 26 listopada 2014 roku M. W. potwierdziła informację, że jest w ciąży. Od 1 grudnia 2014 roku stała się niezdolna do pracy. Ciąża zakończyła się porodem w dniu 5 lipca 2015 roku. /dokumentacja medyczna – k. 128 - 132/

Do dnia 30 listopada 2014 roku wnioskodawczyni zakończyła zleconych jej przez Centrum (...) badań klinicznych. Pozostałe badania, pozostające w toku- od strony technicznej przejęli pracownicy Centrum, a od strony merytorycznej – J. J. (2). /zeznania świadka J. J. - protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 roku – k 162/

Za wykonane w miesiącu czerwcu 2014 roku usługi wnioskodawczyni wystawiała rachunek na kwotę 5200 złotych, zaś za usługi świadczone przez wnioskodawczynię na rzecz tego podmiotu w miesiącach od lipca do listopada 2014 roku – na kwoty po 7.000 złotych. /kopie rachunków – k. 19 – 24/

Zapłata za świadczone usługi następowała gotówką. /przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami – e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:20:23 – 00:38:23/

Niezależnie od współpracy z Centrum (...).M. J. wnioskodawczyni czyniła starania o pozyskanie innych klientów prowadzących podobne ośrodki. Siatkę takich kontaktów budowała jeszcze będąc zatrudnioną w ośrodku Centrum. /przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami – e – protokół rozprawy z dnia 29 stycznia 2016 roku – zapis nagrania 00:14:37 – 00:20:22/.

W dniu 10 lipca 2014 r firma wnioskodawczyni zawarła umowę o prowadzenie księgowości z E. Z. prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą (...). /kopia umowy o pracę –k.25/.

M. W. w dalszym ciągu prowadzi działalność gospodarczą. W dniu 1 lipca 2016 r podpisała umowę o współpracy z AppleTreeClinics sp. zo.o. /kopia umowy o współpracy –k.158, przesłuchanie wnioskodawczyni protokół rozprawy z dnia 22 lipca 2016 r – k. 165-166/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie zgromadzonych w aktach dokumentów, jak również w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków J. J. (2) i P. P. oraz przesłuchania wnioskodawczyni. Świadek P. P. nie miała wprawdzie pełnej wiedzy na temat formy współpracy pomiędzy wnioskodawczynią a J. J. (2), jednakże z jej zeznań wynika, że faktycznie wykonywała obowiązki przez cały czas przy czym doszło do zmiany zakresu jej obowiązków jako koordynatora oraz w tym samym czasie według wiedzy świadka zmieniła ona formę zatrudnienia na kontrakt.

W ocenie Sądu zeznania świadków oraz wnioskodawczyni złożone w niniejszej sprawie są jasne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają oraz korespondują z dowodami w postaci dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zmianami) obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art.8 i 9 osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą.

W myśl art. 12 ust.1 cytowanej ustawy, osoby te podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu.

Jeżeli chodzi o ubezpieczenie chorobowe, to zgodnie z brzmieniem art.11 ust.2 ustawy systemowej, dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą ma ono charakter dobrowolny.

Podleganie ubezpieczeniom społecznym jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem podmiotu rzeczywiście prowadzącego działalność gospodarczą.

Tytułem do ubezpieczenia, z którym przepisy prawa ubezpieczeń społecznych łączą podleganie ubezpieczeniu i prawo do świadczeń, miało być w przedmiotowej sprawie faktyczne wykonywanie przez wnioskodawczynię działań objętych zakresem zgłoszonej przez nią działalności gospodarczej.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii wskazać w pierwszej kolejności należy na definicję działalności gospodarczej zawartą w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Działalnością gospodarczą w rozumieniu tej ustawy jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W orzecznictwie przyjmuje się, że cechami działalności gospodarczej są: 1) zawodowy (a więc stały) charakter, 2) związana z nią powtarzalność podejmowanych działań, 3) podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania i 4) uczestnictwo w obrocie gospodarczym /por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 6 grudnia 1991 r., sygn. III CZP 117/91, opubl. OSNCP 1992 nr 5, poz. 65/.

Podkreśla się także, iż dla uznania określonej przedmiotowo działalności za działalność gospodarczą, konieczne jest łączne zaistnienie trzech jej cech funkcjonalnych: zarobkowości, zorganizowania i ciągłości. Brak którejkolwiek z nich oznacza, że dana działalność nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej. Przesłanka wykonywania działalności gospodarczej w sposób ciągły nie jest rozumiana jako konieczność jej wykonywania bez przerwy, lecz jako zamiar powtarzalności określonych czynności w odróżnieniu od ich przypadkowości, sporadyczności lub okazjonalności. Przyjmuje się zatem, że działalność gospodarcza z założenia jest działalnością wykonywaną w sposób zorganizowany i nastawioną na nieokreślony z góry okres czasu, a ponadto związana jest z nią konieczność ponoszenia przez przedsiębiorcę ryzyka gospodarczego. Nie uznaje się więc za działalność gospodarczą: działalności okresowej i sporadycznej /por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 listopada 2005 r., sygn. I UK 95/05, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 19-20, poz. 311, str. 863; postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lipca 2003 r., sygn. II UK 111/03, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2003, Nr 17, poz. 1; wyrok NSA z dnia 19 marca 1991 r., (...) SA/Wa 898/90, (...) 1992, nr 3-4, poz. 58; wyrok NSA z dnia 17 września 1997 r., (...) SA/Wa (...), Pr. Gosp. 1998, nr 1, s. 32/.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest przy tym pogląd, że istnienie wpisu do ewidencji nie przesądza o faktycznym prowadzeniu działalności gospodarczej, jednakże prowadzi do domniemania prawnego, według którego osoba wpisana do ewidencji, która nie zgłosiła zawiadomienia o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej, jest traktowana jako prowadząca taką działalność. Domniemanie to może być obalone w drodze przeprowadzenia przeciwdowodu, który obciąża stronę twierdzącą o faktach przeciwnych twierdzeniom wynikającym z domniemania. Do sfery ustaleń faktycznych należy, czy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana, czy też zaprzestano jej prowadzenia lub w ogóle nie podjęto, co powoduje wyłączenie z obowiązku ubezpieczenia. Obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność - w tym działalność gospodarczą - wynika bowiem z faktycznego prowadzenia tej działalności /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r. sygn. III UK 133/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2008, Nr 7-8, poz. 114, str. 332; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010 r., sygn. I UK 240/09, LEX nr 585723; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2010 r. sygn. II UK 186/09, sygn. LEX nr 590235; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 r. sygn. I UK 221/09, LEX nr 585715/.

W świetle poczynionych w rozpoznawanej sprawie ustaleń faktycznych należy stwierdzić, że organ rentowy bezpodstawnie uznał, iż wnioskodawczyni nie podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 6 czerwca 2014 roku z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

W sprawie niesporne pozostaje, że w okresie od wskazanej daty wnioskodawczyni odpłatnie prowadziła badania kliniczne.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie wykazał z kolei, że od chwili podjęcia przez M. W. działalności gospodarczej badania te prowadziła w ramach tej działalności na podstawie umowy o współpracy zawartej z Centrum (...).M. J..

O tym, że od dnia 6 czerwca 2014 roku czynności wykonywane przez skarżącą były wykonywane w ramach tej działalności świadczą wprost wykazane w toku niniejszego postępowania zasadnicze różnice pomiędzy czynnościami wykonywanymi przez M. W. do dnia 5 czerwca 2014 roku na podstawie umowy o pracę i czynnościami wykonywanymi od dnia 6 czerwca 2014 roku na podstawie umowy o współpracy zawartej pomiędzy podmiotami gospodarczymi.

Jak wynika bowiem z ustaleń Sądu dokonanych w przedmiotowej sprawie - w ramach umowy o pracę wnioskodawczyni wykonywała pracę rejestratorki, pomagała badaczom w sprawach administracyjnych prowadzonych przez nią badań, pracowała od 8:00 do 16:00, dbała o przepływ pacjentów poddawanych badaniom, które odbywały się w ośrodku w godzinach 8:00 – 12:00, a później – umawiała wizyty, zajmowała się korespondencją, poczęstunkiem, oprowadzaniem gości po ośrodku, zaś w okresie tym reprezentująca pracodawcę J. J. (2) wydawała jej polecenia.

W ramach zaś zawartej umowy o współpracy M. W. świadczyła usługi w zakresie koordynowania powierzanych jej projektów klinicznych prowadzonych w ośrodku Centrum (...).M. J., współpracując nie tylko z lekarzami, ale i ze sponsorami, audytorami, zaś zebrane dane przetwarzała i przekazywała bezpośrednio do sponsora. W okresie współpracy na podstawie umowy o współpracę nikt nie wydawał wnioskodawczyni żadnych poleceń. Nikt nie ingerował w sposób wykonania przez nią badania.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie wprost wykazał, że po nawiązaniu współpracy z Centrum (...) na podstawie umowy o współpracy charakter i sposób wykonywania czynności związanych z badaniami nie świadczy w żaden sposób o kontynuowaniu stosunku pracy. Od dnia nawiązania opisanej współpracy (w ramach prowadzonej działalności) wnioskodawczyni musiała być obecna w ośrodku należącym do Centrum tylko w czasie audytu, który był prowadzony przez audytora co 6 tygodni oraz w czasie badań pacjentów (średnio 2 razy w tygodniu) i opracowywania dokumentów, które nie mogły znaleźć się poza ośrodkiem, zaś pozostałe czynności – opracowywanie protokołów, udział w szkoleniach i konferencjach (odbywających się w nocy – z podmiotami z państw będących w innych strefach czasowych - USA i Indie), zajmujące jej znaczną część czasu wynikającego z powierzonych zadań- wykonywała poza ośrodkiem – w domu.

W toku niniejszego postępowania ustalone nadto zostało, że od dnia podjęcia współpracy z Centrum (...) na podstawie umowy o współpracy wnioskodawczyni musiała być dostępna całą dobę pod telefonem dla pacjentów zgłaszających niepożądane skutki działania testowanych substancji; poza tym sponsor przed zamknięciem bazy danych, o różnych porach wymagał natychmiastowej odpowiedzi. Wcześniej – będąc zatrudnioną na podstawie umowy o pracę takich obowiązków nie miała.

Kolejną cechą zaprzeczającą dalszemu istnieniu stosunku pracy jest fakt, że czas pracy wnioskodawczyni nie był ewidencjonowany, zdarzało się, że praca z lekarzami trwała bez przerwy 10 godzin. Wnioskodawczyni – co wynika z materiału - sama planowała terminy wizyt pacjentów, samodzielnie wykonywała swoje zadania jako koordynator badań i ponosiła samodzielną odpowiedzialność za badania wobec sponsora, a nie wobec Centrum.

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały, że po przejściu wnioskodawczyni na własną działalność zaczęła ona samodzielnie podpisywać umowy o poufności ze sponsorami, zaś wcześniej – na podstawie zatrudnienia

na podstawie umowy o pracę – tego nie robiła. Przejęła wówczas odpowiedzialność za badania jej powierzone, spoczywając wcześniej na ośrodku. Była to odpowiedzialność za stronę merytoryczną. Sporządzała także w toku działań niepożądanych protokoły, czego nie mogła robić będąc zatrudnioną na podstawie umowy o pracę. Jej obowiązki i odpowiedzialność wobec sponsora zmieniła się znacząco, ponieważ odpowiadała samodzielnie za badania. Od momentu podjęcia współpracy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej miała także dostęp do protokołów. Wcześniej – w okresie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę dostęp do tych dokumentów mieli tylko badacze – lekarze i odpowiedzialna za badania J. J. (2).

Przekonujące są także – w ocenie Sądu – motywy zmiany formy współpracy stron. Jak wynika bowiem z ustaleń - po zdobyciu doświadczenia w pracy wnioskodawczynie, wobec zgłoszenia przez nią zamiaru rozwiązania umowy o pracę i nawiązania współpracy na innej podstawie niż stosunek pracy także z firmami w W. w charakterze freelancera, reprezentująca pracodawcę J. J. (2), nie chcąc utracić możliwości współpracy z M. W., zaproponowała jej nawiązanie współpracy i odstąpienie części badań własnych Centrum, które miała prowadzić wnioskodawczynie samodzielnie.

Fakt zaś, że wnioskodawczynie w ramach zawartej z Centrum (...)M. J. umowy o współpracę otrzymała telefon komórkowy, komputer oraz samochód nie stanowi sam w sobie podstawy do stwierdzenia, że strony umowy o współpracę łączył nadal stosunek pracy. Trzeba mieć bowiem na względzie cel powierzenia tych instrumentów. Telefon służył bowiem do połączeń alarmowych z pacjentami w razie niepożądanych działań testowanych substancji, zaś komputer zawierał poufną bazą danych pacjentów i badań i służył także do telekonferencji z USA i A. odbywanych przez M. W. także w nocy, w jej mieszkaniu.

Ustalenia Sądu dokonane w przedmiotowej sprawie wykazały także, że wnioskodawczynie korzystała w ramach prowadzonej działalności także z własnego komputera - w zakresie w jakim nie wymagało to umieszczenia poufnych informacji i nie dotyczyło poufnych danych.

Poza sporem pozostaje fakt, że wnioskodawczynie postanowiła podjąć działalność gospodarczą na długo przed zajściem w ciążę. O fakcie wczesnej ciąży dowiedziała się bowiem dopiero w listopadzie 2014 roku. Brak jest zaś w sprawie dowodów na to, że ciążę tę już w czerwcu 2014 roku planowała.

Również dalsze działania M. W. i podjęcie od lipca 2016 roku współpracy z innym niż dotychczasowy pracodawca podmiotem, świadczy o długoplanowym zamiarze prowadzenia tej działalności. Jak się bowiem okazało, istniało i nadal istnieje zapotrzebowanie na usługi, jakie świadczy wnioskodawczynie.

Wszystkie opisane cechy świadczonych przez wnioskodawczynię od dnia 6 czerwca 2014 roku czynności świadczą o faktycznym wykonywaniu przez nią działalności gospodarczej.

Wykazany w toku procesu brak podporządkowania wnioskodawczynie w wykonywaniu powierzonych jej od 12 czerwca 2014 roku zadań przeczy przyjęciu tezy o dalszym kontynuowaniu przez nią umowy o pracę. Nie pozwala także na zastosowanie w niniejszej sprawie powoływanego przez organ rentowy przepisu art.5b ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. (t.j. Dz.U. z 2012 roku, poz.361 z późn.zm.). Wnioskodawczynie ponosiła bowiem względem sponsorów odpowiedzialność za merytoryczne wykonanie badań, nie podlegając kierownictwu podmiotu, z którym umowa o współpracy została zawarta.

Powyższej tezie nie przeczy także fakt, że praca wykonywana przez M. W. bezpośrednio przekładała się na przychód Centrum (...), które się następnie z nią rozliczało. Nie można bowiem tracić z pola widzenia procedury zawierania przez sponsorów umów o przeprowadzenie badań klinicznych, obligującej do zawierania tych umów z ośrodkami badawczymi (w przedmiotowej sprawie – Centrum (...)). Powyższa okoliczność nie niweczy ani nie umniejsza odpowiedzialności za badania po stronie wnioskodawczynie i nie przenosi ryzyka gospodarczego z tym związanego na żaden inny podmiot.

W świetle powyższych rozważań Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję stwierdzając, że M. W. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega od 6 czerwca 2014 roku obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Stosownie do wyników postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd obciążył organ rentowy obowiązkiem poniesionych przez wnioskodawczynię kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił w oparciu o § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t. j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

Rozpoznając sprawę Sąd oddalił wniosek pełnomocnika organu rentowego o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego Centrum (...). Ewentualne bowiem uznanie przez Sąd w niniejszej sprawie, że czynności wykonywane przez wnioskodawczynię w ramach współpracy z tym podmiotem winny zostać zakwalifikowane jako wykonywane na innej podstawie (stosunku pracy, zlecenia) pozostaje poza gestią Sądu, który w sprawie niniejszej zobowiązany był zbadać li tylko zasadność przedmiotowej decyzji – ustalić czy czynności wykonywane przez M. W. od dnia 6 czerwca 2014 roku były wykonywane w ramach faktycznie prowadzonej działalności gospodarczej.

Z tych wszystkich względów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.